

Szanowni Państwo!

Polecam do przeczytania artykuł dotyczący odpowiedzialności rodziców za postępowanie dzieci w Internecie! To ważne!

Nastolatki szykanują w Internecie – kto i w jaki sposób poniesie odpowiedzialność?

Komputery, telefony komórkowe i portale społecznościowe stały się bardzo popularną bronią w szkolnych rozgrywkach. Młodzież nie zdaje sobie sprawy, że nie tylko krzywdzi ofiarę ale i łamie prawo. Co grozi internetowym prześladowcom?

Cyberbullying, cyberprzemoc to nazwy czynności opierających się na przemocy, do której dochodzi przy użyciu technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Wiele osób uważa, że przemoc w Internecie sprowadza się do ataków, których sprawcami są osoby dorosłe. Niestety coraz częściej zagrożenie pochodzi od rówieśników. Głupie żarty, chęć zaimponowania grupie i pokazania, kto ma władzę potrafi doprowadzić do tragedii. W szkołach ciągle brakuje odpowiednich zajęć, na których uczniowie poznawaliby prawo regulujące zasady korzystania z sieci oraz popularnych portali i aplikacji mobilnych.

Czy poczucie bezkarności towarzyszące internetowym oprawcom jest prawidłowe? W jaki sposób można się przed nimi bronić? – na te i inne pytania związane z zagadnieniem odpowiada adwokat Piotr Ociepa.

Po czym poznać, że mamy do czynienia z cyberprzemocą?

- Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem Internetu oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS.

Czyli publikowanie w Internecie np. na facebook'u zdjęć przedstawiających kolegę/koleżankę bez jej zgody i dorabianie do tego krzywdzących komentarzy jest przestępstwem?

- Tak. Umieszczenie wizerunku osoby w celu jej ośmieszenia, np. na stronie internetowej, na blogu, w serwisie społecznościowym, rozesłanie e-mailem lub przez

telefon komórkowy, jak również umieszczanie w Internecie lub przesyłanie drogą e-mailową, przy użyciu komunikatorów, serwisów społecznościowych, telefonu komórkowego itp. obrażających kogoś treści i opinii podlega odpowiedzialności karnej z art. 212 (zniesławienie) lub art. 216 (znieważenie) Ustawy Kodeks karny (Dz. U. z 1997r. Nr 88, poz. 553 z zm., dalej – kk). Te same przepisy dotyczą tworzenia kompromitujących i ośmieszających stron internetowych, blogów, fałszywych kont i profili w serwisach społecznościowych.

Jak pokrzywdzony może dochodzić swoich praw?

- W przypadku cyberprzemocy dostępne są dwie drogi ochrony prawnej: karna i cywilna. Jest to istotne rozróżnienie ze względu na fakt, iż mnogość możliwości działań przemocowych przy użyciu nowych technologii powoduje, że przestępstwa zawarte w kk nie obejmują ich swoim zakresem.

Jeżeli mówimy o ochronie karnej istotne jest uświadomienie sobie, że zniesławienie i zniewaga są przestępstwami prywatnoskargowymi, co oznacza, że osoba pokrzywdzona lub jej przedstawiciel prawny muszą sformułować prywatny akt oskarżenia i złożyć go w sądzie rejonowym, wydziale karnym właściwym ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa (art. 6 § 2 kk). W tym przypadku należy również mieć wiedzę o tym, kto jest sprawcą przestępstwa, a także posiadać jego dokładne dane oraz dowody popełnionego przestępstwa.

Dowodami w tego rodzaju sprawie mogą być materiały z Internetu zgrane na płytę lub inny nośnik, ewentualnie wydrukowane, z podaniem adresów danych stron internetowych, na których były prezentowane. Ponadto zeznania świadków, którzy słyszeli lub widzieli okoliczności nagrania i samo nagranie.

Jeżeli sprawcą cyberprzemocy jest osoba poniżej 17 roku życia, działania w sprawie realizuje sąd rodzinny i nieletnich – tam składamy zawiadomienie o czynie zabronionym.

W niektórych przypadkach, gdy czyn będzie miał znamiona naruszenia wizerunku, o którym mówią artykuły 23 i 24 Ustawy Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964r. Nr 16, poz. 93 z zm.) niemożliwe będzie skierowanie sprawy do postępowania karnego (zgłoszenia jako przestępstwa). Wtedy konieczne jest posłużenie się drogą cywilną, czyli drogą roszczeń odszkodowawczych.

Pamiętać jednak należy, że w stosunku do małoletnich, czyli osób poniżej 18 roku życia, wszystkie działania prawne realizują rodzice lub opiekunowie prawni. Nie jest możliwe dochodzenie odpowiedzialności prawnej małoletniego pokrzywdzonego cyberprzemocą bez współpracy z rodzicami. Jeżeli sprawcą przemocy jest kolega/koleżanka ze szkoły rodzice powinni niezwłocznie zawiadomić organy jednostki w celu wyciągnięcia odpowiedzialności zgodnie z wewnętrznymi przepisami.

Co grozi uczniowi - cyberoprawcy?

- W myśl artykułu 5 Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 1982r., poz. Nr 35, poz. 228, dalej - ustawa) wobec nieletniego mogą być stosowane środki wychowawcze oraz środek poprawczy w postaci umieszczenia w zakładzie poprawczym; kara może być orzeczona tylko w wypadkach prawem przewidzianych,

jeżeli inne środki nie są w stanie zapewnić resocjalizacji nieletniego. Zgodnie z artykułem 6 ustawy Sąd rodzinny dysponuje całą gamą zachowań, poczynając od udzielenia upomnienia, poprzez ustanowienie nadzoru czy skierowanie małoletniego do odpowiedniej jednostki np. ośrodka kuratorskiego, zawodowej rodziny zastępczej kończąc na orzeczeniu umieszczenia w zakładzie poprawczym. Nadto, sąd rodzinny, na podstawie art. 10 ustawy, może orzec umieszczenie w zakładzie poprawczym nieletniego, który dopuścił się przestępstwa, jeżeli przemawiają za tym wysoki stopień demoralizacji oraz okoliczności i charakter czynu, zwłaszcza gdy inne środki wychowawcze okazały się nieskuteczne lub nie rokują resocjalizacji nieletniego. Ważna więc w przypadku kary jest postawa sprawcy.

Czy rodzice ponoszą odpowiedzialność za działania swoich dzieci?

- Taka ewentualność jest możliwa, Sąd rodzinny, zgodnie art. 7 § 1 Ustawy może zobowiązać rodziców lub opiekuna do poprawy warunków wychowawczych, bytowych lub zdrowotnych nieletniego, a także do ścisłej współpracy ze szkołą, do której nieletni uczęszcza, poradnią psychologiczno-pedagogiczną lub inną poradnią specjalistyczną, zakładem pracy, w którym jest zatrudniony, oraz lekarzem lub zakładem leczniczym oraz zobowiązać rodziców lub opiekuna do naprawienia w całości lub w części szkody wyrządzonej przez nieletniego.

Nadto, na podstawie art. 8 § 1 Ustawy w wypadku, gdy rodzice lub opiekun nieletniego uchylają się od wykonania obowiązków nałożonych na nich przez sąd rodzinny, sąd ten może wymierzyć im karę pieniężną w wysokości od 50 do 1 500 złotych.

Oprac. Dominika Mazurek